

23.12.2017 г. / 08:45:52

Родолюбие

23.12 по еретическия, †10 декември по църковния календар - Св. мъченици Мина, Ермоген и Евграф. Св Гемел. Св. преподобни Тома Дефуркин

Страдание на светите мъченици Мина, Ермоген и Евграф (ок. 313 г.)

Св. мъченик
Мина. Фреска.
Атон (м-р
Дионисиат).
1547 г.

След като римските царе Диоклетиан и Максимиан доброволно се отказали от царството, нямайки сили да изтребят на земята светата Христова вяра, на престола стъпили: в Рим - Максенций , на изток Максимин, а в Галия - Константин, който после повярвал в Христа и просветил вселената със светлината на Христовата вяра. Гоненията

срещу християните не се прекратявали и при тях, особено на Изток, където сякаш земята и морето се тресели, въставайки срещу умножаващата се Христова Църква. Но колкото повече Христовата Църква била гонена, толкова повече тя се разраствала и процъфтявала, бидейки обагрена с мъченическа кръв, подобно на лилия, растяща сред тръни. Нечестивият цар Максимин бил силен ревнител на своето многобожно нечестие и голям ненавистник и гонител на християнското благочестие. На него било донесено, че цяла Александрия, най-славният град в Египет, се е разбунтувала, вследствие на умножаването на християните и възникналите вълнения между тях и езичниците. Нямайки възможност сам да отиде там и налагайки се да остане във Византия, Максимин изпратил един от своите велможи, човек благоразумен, добре познаващ гръцките науки, изкусен оратор, на име Мина, родом атинянин. Той му поръчал да усмири възникналите в Александрия вълнения и да възстанови нарушения ред: да изстреби християнството в града, да утвърди нечестивата вяра на бащите им, и обърналите се от езичеството към Христа отново да върне към нея. Мина привидно изглеждал готов да поддържа вярата на царя и да изпълни злочестивата му воля; в душата си той бил истински християнин и пазител на Божиите заповеди, но до време скривал своята истинна вяра, дочаквайки Божественото призоваване към подвиг и мъченически венец.

Получил заповед от царя, той бързо пристигнал в Александрия и без труд усмирил надигналото се вълнение: с мъдри убеждения примирил двете враждуващи страни - християните и езичниците, и позволил на всеки свободно да изповядва своята вяра; след това, като изправил несправедливите постановления в закона, Мина писмено съобщил за всичко на царя. Той незабавно решил да изповяда пред всички своята вяра в Христа, която досега скривал -

възнамерявайки да послужи за образец на благочестие и източник на спасение за другите, както и сам да приеме мъченически подвиг. Той си казвал:

- Ако предам себе си на мъчения в друго време, то ще бъда възнаграден само аз: а сега ще мога и други да приведа към мъченически венец.

Затова Мина започнал открито да прославя името на Иисуса Христа и да учи на светата вяра, убеждавайки неверните не само с думи, но и с дела, защото свише му бил изпратен дар да изцелява болестите посредством призоваване на Христовото име и осеняването със светия кръст. Веднъж, когато свети Мина вървял сред града и народът го следвал, по пътя се случило да види множество сакати, куци, слепи, бедни, глухи и бесновати. Като се помолил на Бога да яви силата Си чрез ръцете му за обръщане на езическия народ към вярата, Мина призовал Христовото име; възлагайки след това ръце върху болните, той осенявал всеки от тях със знамението на светия кръст и всички на часа получавали изцеление: слепите проглеждали, немите проговаряли, куците прохождали и бесноватите се освобождавали от нечистите духове. Виждайки това, народът изпаднал в изумление и много повярвали в Христа, а свети Мина, като ги поучил в истинната вяра, ги присъединил към християнската Църква.

Някои от заслепените от неверие и злоба езичници, на които били приятни бесовските празници, прекарвани от тях в преяждане, пиянство и блуд, не обичали честния и въздържан живот; тъй като сами били синове на злобата, ненавиждали светлината и не искали да понасят поругания на своите богове и на празниците в тяхна чест, те тайно осведомили царя, че Мина, както сам вярва в разпнатия Галилеец, така е развратил с тази вяра и целия александрийски народ, и че храмовете на древните богове са опустели. Като узнал за това, царят много

се разгневил и като свикал своите велможи и съветници, започнал да им се оплаква от Мина, че е направил противното на неговата заповед и вместо да унищожи християнството в Александрия, го е разпространил, а елините, предани на древните закони на бащите, е обърнал към новата Галилейска вяра. Велможите съветвали царя да изпрати там някой, който би съумял да възстанови разрушеното от Мина и да убеди или принуди самия него отново да се обърне към езическите богове; за всичко това велможите го посъветвали да избере човек, който му е особено предан и му служи вярно и би се постарал да опази и точно да изпълни всичко, което му е заповядано. Когато започнали да се съветват помежду си и да търсят такъв човек, то най-подходящ за тази цел за всички се оказал началникът на града, на име Ермоген, човек знатен и уважаван; и всички се съгласили да изпратят него, като можещ да изпълни всичко, което ще му бъде заповядано от царя. И Максимин веднага изпратил Ермоген в Александрия, като му дал военен отряд от Византия, за да подложи Мина на съд, а града да очисти от християнското, както мислел, заблуждение. Ермоген също бил родом от Атина; бил роден и възпитан в елинското нечестие, но по характер бил добър и мек; макар и да не познавал Христа, истинния Бог, Го почитал с дела, подобаващи на християните, и нямайки закон, вършел законното.

Когато Ермоген пътувал по море с войските си към Египет, веднъж през нощта му се явили трима пресветли мъже и казали:

- Знай, Ермогене, че нито едно добро дело, дори и най-малкото, не бива презряно от Бога; затова Бог приема и твоите добри дела, и твоето пътешествие, предприето с намерение да бъдат погубени много християни, Той ще обърне в източник на твоята слава и награда на небесата. И така, не забравяй думите ни, защото чрез това пътешествие ти ще познаеш

Истинния и Вечен Цар. А ние ще ти изпратим човек, който ще те направи приятел на Този Благословен Цар, и ти ще се удостоиш от Него с такава чест, каквато сегашният ти господар не може да ти окаже.

Като се събудил от сън, Ермоген със страх и изумление обмислял видяното от него и недоумявал за това, което трябвало да се случи с него; и се надявал да получи някаква висша почест, но при това от царете, временно царуващи на земята, а не от Всевишния Цар, Когото още не познавал, тъй като духовните му очи още не били просветени.

След като прекарал няколко дни в продължително плаване, Ермоген пристигнал на брега на град Александрия и със слава влязъл в града, под звуците на тимпани и тръби, а целият народ го посрещнал и го придружавал с чест до царските чертози. Когато настъпила вечерта и народът се разотишъл, при Ермоген дошъл блаженият Мина, желаейки да побеседва с него насаме за истинния Бог и светата вяра, знаейки, че съветът в такъв случай по-добре се слуша и по-бързо се приема, и ако при това бъде казано нещо неприятно, то също се понася по-леко, отколкото пред народа.

Като влязъл при Ермоген, Мина казал:

- Слава на Единия велик Бог, по Чийто промисъл си дошъл тук!

А Ермоген, като чул за Единия Бог и видял няколко царедворци, стоящи тук, веднага заповядал да хванат Мина и да го задържат под стража, опасявайки се да не бъде оклеветен пред царя в това, че приема царски враг в лична беседа. Той се обърнал към стоящите наоколо и казал:

- Утре ще узнае този таен единомисленик на галилейците, какъв приятел съм на враговете на царя, и ще разбере един

бог ли има, или много!

На сутринта, когато на площада било пригответено мястото за съд и се събрало множество народ, Ермоген седнал на съдийското място, заобиколен от оръженосци, и заповядал да доведат свети Мина при него на съд.

Христовият воин застанал пред него със светло лице и безстрашна душа - пламтейки от ревност по Бога. И съдията му казал:

- Мина! Всеки човек подобава да почита царете и боговете на царя и да им бъде благодарен за техните благодеяния, а ти не почиташ нито боговете, нито царете, забравяйки благодеянията им.

Светецът отговорил:

- Съдия! **Подобава да изразяваме благодарност към своите благодетели дотогава, докато това е полезно - както за облагодетелстващия, така и за облагодетелствания. Когато това нанася вреда и на двамата, тогава трябва да отхвърлим като вредно както благодеянието, така и благодетеля. Да се почитат царете заради тяхната власт и началство, е дело свято; но когато те неправилно и неблагочестиво почитат Бога, Който е начало на всичко, и не Му въздават подобаваща чест, тогава да се почитат царете е несправедливо;** особено не бива безразсъдно да почитаме техните богове, докато първо не изследваме дали те са толкова могъщи, колкото истинният Бог. Безначални, безкрайни и безсмъртни ли са те? И ако не им достига макар и едно от тези свойства, трябва да ги презираме; защото как могат да бъдат богове, бидейки несъвършени? И така, с добри намерения и с чисто сърце трябва да изпитаме кой е наистина Бог. Когато аз, както и самият ти, бях в Атина, спазвах законите на бащите; оставил

родителите си от младини, аз с голямо желание и усърдие залягах над книгите, и с немалък труд преминах цялото елинско учение, основано на лъжливи басни. Като узнах, че и християните имат някои книги, пожелах да прочета и тях. И когато ги четях, почувствах такава душевна полза, скрита в тях, която е невъзможно да изразя; като сравних християнските писания с елинското учение, открих голяма разлика и дори пълна противоположност между тях: в първите видях сила и истина, а във вторите - заблуждение и лъжа. Защото това, което се съдържа в християнските писания, показва Христовата сила, подобаваща на Бога; а елинските съчинения представят Бога като притежаващ човешки немощи, страсти и похоти, изпълнен с лъжа, възмущение, невъздържание, и безсрамие; те описват боговете, водещи междуособни войни, победени и ранени дори от смъртни хора; тези съчинения са изпълнени и с всякакво друго зло, лъжа и басни. Изобщо четенето на християнските писания води до спасение чрез познание на истината, а елинските съчинения водят към несъмнена погибел, падане в нечестие, в скверни страсти и заблуждения. Но въпреки че християнските писания са толкова спасителни, аз не веднага се реших да последвам тяхното учение, но намислих да изпитам Христовата сила на дело, за да се науча на истината от собствен опит. И когато срещнах един разслабен, призовах Христовото име над него, и болният веднага оздравя. А аз, като познах Единия всесилен Бог, се отрекох от елинското заблуждение, приех свето кръщение и отдадох себе си на Христа. Оттогава досега бързо и лесно изцелявам тежки болести и страдания, лекувани единствено от Бога - изцелявам ги само чрез призоваване на Христовото Име. Свидетел на всичко, казано от мене, се явява целият народ, стоящ наоколо на този площад, и никой не може да каже, че думите ми са лъжливи и измамни, понеже всичко, което казах, и вие самите можете да изпитате на дело.

Докато светецът говорел това и много други неща за Христа Бога, заобикалящият го народ прилежно го слушал от третия час до седмия и още повече желаел да слуша думите му, и още повече не искал да вижда страданията му. Накрая целият народ, като с едни уста, извикал към Ермоген:

- Не се труди повече, добри съдия! Защото всички ние сме свидетели на чудесата, извършени от него с Христовата сила; той не е казал нито една лъжлива дума и в устата му няма измама. И ако ти самият беше тук по това време, също би познал истината и би се убедил, че не трябва да почитаме друг бог, освен Този, Когото проповядва Мина.

Ермоген, като видял смелостта на народа и разбрал, че всички, слушайки учението на Мина, се прекланят пред Христа, се побоял да го подложи на мъки; като не бил в състояние да възрази с каквото и да е против истината, се засрамил и заповядал да го отведат в тъмницата, а сам станал и със скръб се оттеглил в покоите си, а народът се разотишъл по домовете си, възхвалявайки свети Мина.

Затворен в тъмница, светецът пеел:

- “Спасил си ни, Господи, от враговете ни, и ненавиждащите ни си посрамил”, отворил си “устата ни в притчи” и си изговорил “гатанки от старо време”.

Междувременно Ермоген от печал и тревога не ял и не спал през нощта, понеже се боял от царя и от народа: от народа - да не предизвика безредици заради Мина, и още повече от царя, да не се прогневи срещу него, ако не подложи Мина на мъчителна смърт.

На сутринта отново, като седнал на съдилището и пригответил оръдия за изтезание, заповядал да доведат светеца вързан и му казал:

- Кажу ми, нечестивецо, на какво се надяваше, та дръзна да подбуждаш народа да не се подчинява на царя и безсрамно да хули боговете, и защо го увещаваше да слуша твоите лъжливи думи и да приема някаква странна вяра?

На това светецът възразил:

- Не аз подбуждам народа да не се подчинява на нечестивата царска заповед, а Божията ревност, защото народът ревнува за своя Господ, Когото е познал в знаменията и чудесата. Ако аз се изказвах лошо за боговете на твоя цар пред народа, то нали всеки човек, имащ правилни възгледи и здрави разсъждения за нещата, подобава да не обича и да ненавижда това, което вижда и признава за лъжливо; а истината да обича и почита. А истината за хората, за която няма никакво съмнение, е Сам Христос!

На това съдията отговорил:

- Безумецо, на тебе така ти изглежда, че истината е Христос, но аз сега ще ти покажа, че не трябва да се покланяш на Разпнатия, и че всичко, което каза вчера, е лъжливо: ако аз отсека или изгоря един от членовете на твоето тяло - ти, покланящият се на Христа, можеш ли отново да направиш здрав този отсечен или изгорен член! И ако това не е по силите ти, то какво изцеление даваш на другите?

Тогава светецът отново казал:

- Желая да ме подложиш на всякакви мъчения за Христа и се надявам, че тогава и ти, презрял временната слава, която имаш сега, ще бъдеш един от тези, над които царства моят Христос.

Разгневен от тези думи, съдията заповядал да отрежат на Мина стъпалата, да одерат кожата му от пищялите и в такъв вид да го поставят пред него, така че той, измъчван от болка,

да не може да отговаря на въпросите му за боговете. А светецът, когато била отрязана плътта от нозете му, застанал на самите оголени кости и запял: “ногата ми стои на прав път; в събранията ще Те благославям, Господи”. И въпреки че от нозете му обилно течала кръв, мъченикът понасял страданията мъжествено, с радостно лице; езикът му говорел още по-убедително и свободно, прославяйки Единия истинен Бог и изобличавайки безбожието. Съдията, като видял това, заповядал да отрежат езика на Мина; и когато слугите възнамерявали да изпълнят заповедта, светецът казал на мъчителя:

- Не само езика ми да отрежеш, но и очите ми да избодеш, пак няма да ме победиш, защото светилник за нозете ми е Христовият закон; дори се надявам, че след като отрежеш езика ми, тогава и сам ще изповядаш величието на моя Христос.

И действително, когато на Мина бил отрязан езикът и кръвта течала от устата му, и тогава светецът не изменил на своето мъжество, но с погледа си показвал, че е готов да страда за Христа с всичките членове на тялото си.

Тогава съдията заповядал да избодат очите му и когато това било изпълнено, светецът наклонил главата си, стараяйки се дори и с това да изрази благодарност към Бога, заедно го удостоява заради Него да понесе такива мъчения. И той отново бил хвърлен в тъмницата, а съдията си тръгнал от площада, казвайки:

- Утре ще дам тялото му да го изядат птиците.

Светецът лежал в тъмницата, изнемогнал от раните и едва жив от страданията. През нощта, в третия час, изведнъж светлина озарила тъмницата, като мълния, и се явил Сам Христос Господ. Като се приближил към мястото, на което

лежал мъченикът, Той преди всичко изпълнил сърцето на светеца с радост и мъжество, след това изцелил езика му, просветил очите му, възстановил нозете му и сякаш го въздигнал и възкресил от мъртвите, като го направил здрав и невредим. След това Той казал на мъченика:

- Слушай, Мина! Аз съм Иисус Христос, за Когото ти страдаш. Дойдох да те посетя, макар че и преди бях недалече от тебе, гледайки твоя подвиг и очаквайки съдиите и властите да познаят твоята любов към Мене; но тъй като те вече я познаха, то Аз отсега нататък вече ще те защитавам явно. А Ермоген, който враждува против Мене и не обича Моето име, утре ще видиш, че се е смирил, и те умолява, и скоро ще стане твой другар в подвижничеството: защото ще страда заедно с тебе, и с тебе ще получи венец, тъй като не е присъщо на Моята благодат многото му добри дела да погинат поради незнанието му.

Като казал това, Спасителят духнал на Мина Своя Свети Дух и го изпълнил с неизказана радост.

Междувременно Ермоген, лежейки на постелята си, размислял за произхода и родината на свети Мина, за неговата премъдрост и мъжество и за предишната му слава, когато имал голяма сила пред царя и за много хора измолвал царските милости. Размисляйки за всичко това, той наричал себе си окаян, задето е подложил на мъчения такъв човек; предполагайки, че вече е умрял от тежките страдания, той плачел за него и решил да погребее тялото му с чест.

Когато настъпил денят и се събрал народ от целия град Александрия, Ермоген отново седнал на съдийското място и изпратил стоящите пред него войници да изнесат от тъмницата на площада тялото на мъченика. Войниците отишли и намерили тъмницата, която преди била твърде мрачна, изпълнена с небесна светлина, а около светеца видели двама

прекрасни и светли мъже, подобни на воини и готови за защита и отблъскване на враговете; а свети Мина намерили не само жив, но и напълно здрав, ясно виждащ, добре говорещ и пеещ: “Да тръгна и по долината на смъртната сянка, няма да се уплаша от злото, защото Ти си с мене”, Господи. От изумление те стоели мълчаливо, подобно на неми; като се уверили напълно, че виждат не привидение, но самата действителност, извършвана от Божията сила, те възкликнали:

- Велик е християнският Бог!

И веднага повярвали в Христа и не се върнали при изпратилия ги. А съдията, след като дълго ги чакал заедно с народа, се смутил и изпратил още войници, като им заповядал да донесат тялото на мъченика, понеже мислел, че той вече е умрял. Но и те, като видели същото, което и първите, повярвали в Христа и се присъединили към тях. А светецът, като узнал от войниците, че целият град се е събрал на площада и съдията вече седи на съдилището, сам отишъл при него и при народа, придружаван от войниците, повярвали в Христа. Наближавайки площада, той запял: “И полк да се опълчи против мене, няма да се уплаши сърцето ми”. И на часа всички устремили очи към него и се изумявали, виждайки го жив и здрав, ходещ, виждащ и говорещ, въпреки че вчера бил полумъртъв, ослепен и без език. И всички в един глас възкликнали:

- Велика е силата Христова, побеждаваща самата смърт! Блажен си ти, град Александрия, разбрал чрез този човек бесовското прелъстяване и познал Христовата истина: наистина - това е власт и сила Божия! Радвай се, проповедниче и подвижниче на Единия Истинен Бог и Спасител! Радвай се!

Съдията още повече се изумил на това ново и дивно дело, което се извършило, и боейки се народът да не въстане срещу него, поискал да си отиде от площада. Но народът завикал:

- Не си отивай, достопочитани съдия, не завиждай на града за това щастие, че той днес ще познае Единия Истинен Бог и ще тръгне по пътя на правдата към светлината на истината.

Тогава съдията, като направил знак на народа да мълчи, заповядал на светеца да дойде при него и да застане по-близо, тъй като все още смятал за измама това, което вижда, нямайки в себе си познание за Христа. Той внимателно гледал светеца и докосвал ръцете му - това действително ли е Мина и наистина ли се е изцелил от раните. Като се уверил, че всичко това е истина, Ермоген се удивил и мълчал от изумление. След това, едва дошъл на себе си, проговорил:

- Кажете ми, човече, що за удивителни и неочаквани неща стават? Само твоят Бог ли може да върши това, или и някой друг?

Отговаряйки, светецът най-напред подробно изложил учението за Безначалния Бог, след това - за създаването на човека и неговото грехопадение, за възплъщението на Христа, за изкуплението на човешкия род, за кръстното и доброволно страдание и накрая добавил:

- Бог, бидейки благ и милостив, слезе на земята за спасението на хората, и на никого не желае погубен и лишаване от вечните блага. Както майката се грижи за своя син, претърпявайки причиняваните от него скърби и обиди, побеждавана от естествената любов към него, и не му се сърди, ако направи нещо неподобаващо, тъй като той върши това поради незнание и без всякакъв умисъл, и затова търпеливо дочаква неговото пълнолетие и развитие, желаейки да го види мъж съвършен, почитан и уважаван между хората; така и нашият Бог, Който ни е създал, се грижи за нас и като любещ баща понася всяко зло, извършено от нас поради

незнание, побеждаван от Своята благодат. Той нищо не желае така, както това - да наследим Неговата слава, да израснем до мъж съвършен, в пълнотата на духовната възраст. Виждайки ви погубвани от дявола и недостигащи до познание на истината, прогневяващи Го със своите идолослужения и почитане на лъжливи богове, Той съжалява за вашата погубел. В същото време, грижейки се за вас като за Свои деца, Бог сега ви е изобличил чрез мене и е победил вашето заблуждение и неразумна ревност, както признават всички, гледащи към мене. За да признае всеки от вас силата Христова в мене, аз, човек, достигнал вече до старост, вчера осакатен, напълно лишен от телесни сили и хвърлен в тъмница почти мъртъв - ето, сега стоя пред вас цял и невредим, сякаш съм се родил отново и съм се явил в света още по-здрав. И ако някой иска да узнае кой е истинният Бог, нека вярва, че Той е Този, Който ми възвърна езика и очите, и нозете, и съвършеното здраве; нека вярва в Този, Който от началото сътвори света и всичко, което е в него, и дарува живот на творението. Разбери това и ти, съдия, и не бъди непознаващ Този, Който се грижи за тебе и очаква твоето обръщане. Трябва и ти да се обърнеш към Христа, както ми беше известно за това от Самия Него. Радвай се, че ще дойдеш при Всеблагия и Вечен Цар и заедно с мене ще се приобщиш към мъченическия подвиг!

Съдията, като човек, имащ добра и възприемчива към благодатта душа, започнал, отчасти от думите на светеца, отчасти от извършилото се чудо, да познава истинния Бог, след като Божествената светлина се докоснала до сърдечните му очи. Сега той си спомнил и за видението, което имал, плавайки на кораба, и почувствал, че Бог иска да го приобщи към Своите верни раби и приятели. Затова той, като някой, който е получил голяма придобивка, се зарадвал и се съмнявал само по отношение на това, как може да бъде достоен за

милост от Бога, след като толкова дълго време е пребивавал в нечестие.

Когато размислял за това, Божествената благодат, призоваваща го към истината, го удостоила с дивно видение: той, заедно със своите приятели, видял двама мъже, стоящи около свети Мина, светли като мълния, имащи крила и държащи венец над главата на мъченика. Като ги видял, той много се изплашил и започнал да пита приятелите си, които били с него, дали виждат това, което и той; те казали, че виждат същото. Тогава Ермоген станал от седалището си и като посочил с ръка светеца, гръмогласно извикал към народа:

- Наистина, той е слуга на истинния Бог, Когото ни учи да почитаме; защото Той чудесно дава помощ от небесата на Своите раби, защитава ги и им дава възможност да побеждават своите противници. До днес аз бях безумен, сам предавайки се на служене на бесовете и стараяйки се да приведа към тях и вас, желяещите право да вярват в Христа.

Като казал това, той искал да падне в нозете на мъченика, но виждайки ангелските ликове, се боял да се приближи. Когато ангелите станали невидими, Ермоген се приближил към свети Мина, прегърнал честните му нозе и започнал да ги целува, казвайки:

- Моли се за мене, истинен Божий слуга, моли се, умолявам те в името на самата истина, която проповядваш, моли се и аз, недостойният, да се удостоя да стана служител на твоя Бог, и ако се удостоя с Неговата благодат, ще започна да се кая за предишното си заблуждение и безумие.

На това светецът му отговорил:

- Успокой се, добри съдия, и не се съмнявай в Божията милост. Защото знаая, че Той е милостив и милосърден, и се

надявам, че не само няма да отхвърли теб, идващия при Него, но и ще впише името ти в книгата на живота; приемайки твоята усърдна вяра в Него, Той ми откри за тебе, че желае и ти да прославиш с мъченичество Неговото Божествено име.

Като казал това, светецът си спомнил, че народът цял ден стои гладен; защото всички били забравили за храна, виждайки ставащото и удивлявайки се, така че никой не искал да си отиде от площада при вида на това дивно чудо, слушайки сладкогласните думи на Христовия изповедник. Като си спомнил това, светецът сам си отишъл от площада и казал на хората да се разотиват, обещавайки им на сутринта отново да дойде на площада и още по-подробно да говори за светата вяра и да ги научи на това, което е необходимо да правят. Ермоген не се отделял от свети Мина, но прекарал цялата нощ с него, наставляван от него в познанието на истинния Бог и тайните на Христовата вяра.

Сутринта на площада се събрал толкова народ, че площадът не могъл да го побере. Когато свети Мина и Ермоген наближили площада, голямо множество елини ги посрещнали и единодушно викали:

- Всички ние вярваме в проповядвания от тебе Бог, на Него Единия обещаваме да служим, а от цялото си предишно заблуждение се отричаме.

В отговор на това светецът благодарил на Бога, Който обърнал към Себе Си ожесточените езичници и наставил заблудените в пътя на истината. Той възхвалявал скорошното им обръщане към Бога и ги утешавал с мъдри наставления, поучавайки ги да възлагат надеждите си на Божията благодат, с която ще бъдат удостоени в светото кръщение. Като застанал на площада, светецът се обърнал към целия народ и казал:

- Бог да ви укрепи със Своето знамение и да ви направи

разположени към всяко добро дело!

След това той заповядал на всеки от тях да пита за Бога и да се поучава кой на каквото иска. Съдията, заедно с целия народ, отговорил на това:

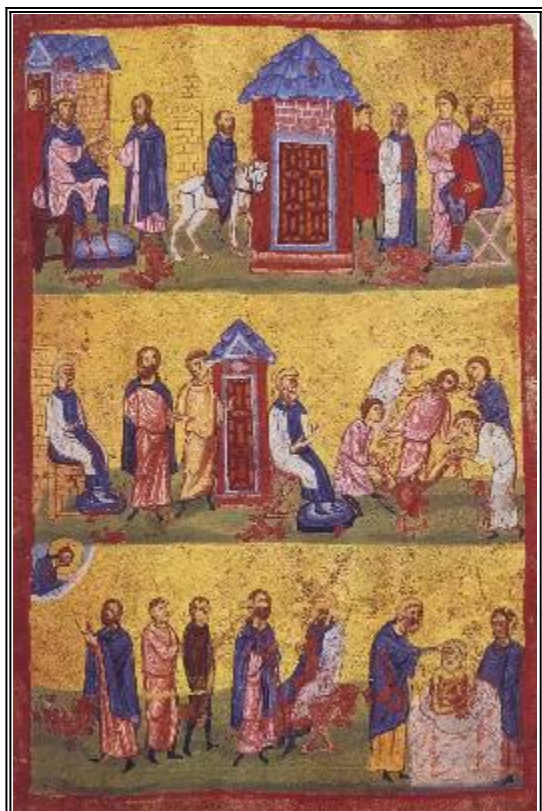
- Светейши Божий човече! Ние нямаме никакви съмнения относно твоя Бог. Всички ние Го познахме с очите си и затова вярваме на всичко, казано от тебе, и молим само за едно - да се съединим с Бога чрез кръщение.

Някои от народа, виждайки, че Ермоген се обръща към Христа, добавили:

- Наистина, няма пристрастие у Бога, защото Той и на езичника е дал да Го познае и го е помилвал за голямата му щедрост към бедните.

В скоро време в Александрия дошли епископи от околните места и пустинята - едни за да посетят своите словесни овци, други - желаейки да видят подвизите на мъчениците, и се събрали около 30 души епископи; тогава свети Мина приготвил вода и казал на Ермоген да преклони главата си пред епископите. А те, изливайки вода на главата му, казали:

- Получава банята на възраждането Ермоген, в името на Отца и Сина, и Светия Дух.

*Св. Мина, Ермоген и Евграф.
Миниатюра от минология.
Византия. XI - XII в.
Манастир "Есфигмен". Атон*

Така съдията бил кръстен пред целия народ и всички прославяли Христа Бога. Кръстило се и голямо множество народ, и в целия град била голяма радост, понеже вярващите се веселили в Господа, своя Бог.

След няколко дни Ермоген бил поставен за епископ на град Александрия - при това той раздал цялото си имение на нуждаещите се. Заедно с цялото си стадо той започнал решителна борба с дявола: за кратко време разрушил бесовските капища, унищожавайки идолите, и на тяхно място основал църкви и кръстил голямо множество елини, обръщайки ги към Христа. С призоваването на Христовото име и осеняването с Неговия свят Кръст, той изцелявал всякакви болести и изгонвал нечистите духове от хората; поучавал всички хора на благочестие и чистота, смирение и любов, кротост и други добродетели, давайки пример на своето стадо и със собствения си живот.

Когато ставало всичко това, един жестокосърдечен елин, на име Рустик, член на царския синклит, отишъл при царя и му разказал за всичко, което се случило в Александрия: за това как епархът Ермоген, като последвал учението на Мина, станал християнин, и как целият александрийски народ се присъединил към учението на Ермоген и Мина, приемайки същата вяра. Цар Максимин, като чул за това, силно се разгневил не само на Ермоген и Мина, но и на целия град Александрия; той веднага се приготвил за път и отишъл в Александрия, вземайки със себе си 10 хиляди въоръжени войници. Като пристигнал в града, на часа хванал Мина и Ермоген, и като било приготвено мястото за съд, заповядал всички жители на града да се съберат на площада, а сам заел мястото на съдията. Когато светиите били доведени при него на съд, и при това, по негова заповед, голи, мъчителят, като ги видял, гръмко възкликнал:

- О, богове! Какво значи това, че тези, на които беше оказана особена чест от наша страна, доброволно я пренебрегнаха, избраха за себе си презрян и недостоеен живот и се уподобиха на шутове?

След това заговорил на Ермоген:

- Кажете ми, нещастни, защо ти дадох власт над цялата тази земя и морето, ако не за да останеш верен на нашите богове и на нас, а Мина, отклонил се в заблуждение, да върнеш към религията на бащите ни; но ти не само не го обърна от заблуждението му, но и сам стана негов съмишленик.

Когато гордият цар пламтал от гняв и жажда за отмъщение, Всеблагият Небесен Цар милостиво погледнал на рабите Си от Своята висота, защото внезапно се явили ангели, вселяващи мъжество в тях, приготвящи ги за страданията и заповядващи им да не се боят от царския гняв, тъй като тържеството накрая ще бъде на тяхна страна. Тогава Ермоген казал в отговор на

царя:

- Царю! Ако искаш да ме изслушаш с търпение защо доброволно отхвърлих това, което за тебе представлява върховно благополучие, и предпочетох да стана като неразумен бедняк, поруган и лишен от чест, тоест да стана християнин и да бъда готов заради Христа да отида в огън, в меч, в зъбите на зверове, и дори да желая смъртта за Него повече от живота, ще ти открия, само слушай.

На това царят му казал:

- Ако ми говориш истината, ще те слушам, но внимавай да не говориш лъжа вместо истина.

И Ермоген започнал да му разказва следното:

- Царю! Аз имах горещо желание да преследвам християните и тяхното учение, да почитам езическите богове и да се подчинявам на твоята воля - ти знаеш това, защото сам ме изпрати в този град, за да върна към древната вяра, със съблазни или заплахи, премъдрия Мина. Затова ти ме изпрати тук с толкова голяма военна сила, дори по-голяма от тази, с която си дошъл сега. Нека всички жители на този град ми бъдат свидетели пред тебе за това, какъв бях в началото, когато с ласкателство, заплахи и всякакви други средства се стараех да отклоня Мина от християнството; не знаех, неразумният, че съм срещнал човек безстрашен и мъжествен, винаги готов за отговор, и със сърце, жадуващо по-добре да търпи мъки и всички най-люти страдания, отколкото да се отрече от Христа. Когато видях, че той не се съгласява да се поклони на боговете, не се бои от властта, не се страхува от мъките, не слуша увещанията, аз го подложих на мъки, защото поведението му ми изглеждаше като оскърбление на боговете, още повече, че и народът му съчувстваше, споделяйки всичките му мъдрувания за вярата. Най-напред заповядах да

отсекат стъпалата на нозете му до самите кости, след това да отрежат езика му и да избодат очите му; а когато той изнемогна от раните и вече едва дишаше, заповядах да го хвърлят в тъмница. Честно казано, аз много страдах в душата си за него, като за свой съгражданин, че ще погине такъв премъдър и красноречив човек. На сутринта заповядах да изнесат тялото му, предполагайки, че вече е умрял. И изведнъж го виждам жив - виждам, че той сам идва към мене, гледа с очите и говори с езика си. Като го видях, си помислих, че това е привидение, и затова затворих очите си, за да не виждам и подобие на този, който беше враг на боговете. Но когато след това станах от мястото си и заедно с другите започнах внимателно да разглеждам явилия се, като не се доверявах само на очите си, но и докосвах с ръце - аз се убедих, че това наистина е Мина. И веднага бях победен от истината, имайки нелъжовен свидетел - своята съвест. Впрочем, царю, ето, той сам стои пред тебе! Ето и народа, който видя мъченията му: нека той засвидетелства пред тебе, или ти сам проучи, както искаш: действително ли е това чудо. И така, кажи ми - заклевам те в твоите богове, - ако някой някога подобно на мене беше видял Христа, така мигновено изцеляващ и оживяващ човека и проявяващ Своята сила в такова чудо, не би ли разбрал, че Той е Единият Истинен Бог. Той е Единият Творец на първия човек и е обещал на вярващите в Него вечно царство на небесата. Ако някой беше видял и постигнал всичко това, нима би се отвърнал от такъв Бог, и не би поискал да се нарече Негов приятел? Нима би се отвърнал от такава благодатна сила, с която да бъде в състояние, подобно на Самия Бог, да дава зрение на слепи, да изцелява сакати, да премества планини, да възкресява мъртви - и да придвижва всеки сътворен предмет с една дума или едно махване на ръката си - при това, надявайки се на вечното блаженство и небесното царство? Нима някой би оставил такъв Бог и би пренебрегнал такова блаженство, а би

предпочел да почита вашите богове и да бъде началник и цар. Какво мнение би имал за такъв човек? Той не би ли ти изглеждал безумец и невежа, нямащ никаква представа за това, кое е добро и наистина полезно? Ето защо, царю, аз отхвърлих всички заблуждения, вашите басни и вашите мерзки богове и всички временни суетни блага, и се обърнах към Единия Истинен Бог, като пожелах по-добре да изглеждам безумец в очите ви, както самият ти ме нарече, и да търпя злополучия, отколкото да се смятам за премъдър и избран между вас. И така, ти вече чу всичко за нас. Ако искаш да постигнеш силата Христова, незабавно изпитай това на дело: измисли за мене някакво много голямо мъчение; ако не можеш да го измислиш, то позволи на мене самия да ти покажа всички видове всевъзможни мъчения и да ти ги припомня: нали аз немалко време съм бил съдия и мъчител, и затова съм твърде изкусен в това дело. Предай ни на изяждане от зверовете, бутни ни от планина в пропаст, хвърли ни в морето, зарови ни живи в земята, посечи ни с меч, изгори ни в огън, на всеки отделен член от тялото ни измисли съответното мъчение, защото и аз, когато бях заслепен от нечестието, вършех същото със свети Мина, моя светилник, привел ме към познание на истината.

В това време, когато свети Ермоген толкова безстрашно говорел пред царя, народът се удивлявал на неговата дръзновена и мъжествена реч и потвърдил, че чудото, станало със свети Мина, действително се извършило пред очите на всички. Царят не могъл да каже нито дума в отговор на Ермоген. Знаейки, че ако би влязъл в продължителен спор с него, само би бил посрамен, а боговете унижени, заповядал веднага да отсекаат ръцете му до раменете, а нозете до коленете, и да ги хвърлят в огъня пред очите на мъченика, за да гледа и той самият как горят членовете на тялото му. Но мъченикът, като вдигнал малко глава, при вида на ръцете и

нозете си в огъня, казал:

- Колко съм щастлив, че Бог приема в жертва и приношение на Него тези ръце, които някога съм издигал с молба към лъжливи богове, и тези нозе, с които съм ходил по пътя на заблудението!

След това стомахът му бил прободен с копие и изпадали всичките му вътрешности, а останките от едва дишащото му тяло палачите, по заповед на царя, хвърлили в реката. Що се отнася до свети Мина, царят се боял да го изпитва с думи, за да не бъде посрамен от дръзновения му разказ за чудесата, за които вече достоверно чул, и за да не откъсне чрез него от вярата в своите богове и остатъка от своите единовърни хора. Затова направо, без никакви разпитвания, заповядал да го отведат в мрачна тъмница и да го закачат там, с вързани ръце, а към нозете му да привържат огромен камък; царят направил това с цел да умъртви Мина с насилствена смърт след продължително висене и след като всички стави на тялото му бъдат разтегнати от голямата тежест. А свети Мина, търпейки всичко това, имал на устата си думите от псалом: “виж - казал той - моето смирение и моя труд”, и думите на Апостола: “страданията на сегашното време не са нищо в сравнение с оная слава, която ще се яви в нас”.

След това, когато всички стави на тялото на мъченика били изтръгнати от местата си и цялото му тяло било обтегнато като струна и мъченията му извънмерно се усилили от това, той замлъкнал. **Но Бог, проявяващ дивната Си сила в Своите светии, не само не оставил страстотерпците по време на мъченията им, но извършил с тях поразително чудо: по Неговата Божествена воля, още щом свети Ермоген, едва жив, бил хвърлен в реката, се явили свети Ангели; те изцелили отсечените му ръце и нозе и го направили напълно здрав и невредим, като че току-що се е родил нов човек. С**

настъпването на нощта те го повели към свети Мина, който висял в тъмницата и бил едва жив; освободили и него от оковите, изцелили го и започнали да утешават и двамата с очакващата ги на небесата награда, че там вече са приготвени венци за тях и Сам Подвигоположникът чака, докато мъжествено завършат своя подвиг. Така, укрепявайки ги за предстоящото страдание, Ангелите прекарвали с мъчениците до самото настъпване на утрото.

Още щом настъпил денят, царят заповядал много рано целият народ да се събере на площада. След това дошъл и сам и седнал на своя престол и знаейки, че вече целият град вярва в Христа, се раздвоявал в мислите си, мислейки си: “не е добре и да оставим гражданите без наказание, но е безполезно и всички да се наказват със смърт.” Затова, като се престорил на нищо незнаещ за вярата им в Христа, той заговорил пред народа:

- Зная, че всички вие принасяте жертви на нашите велики богове и им се покланяте, а към своите царе във всичко проявявате необходимото подчинение със страх; но тъй като от самото начало вие не въстанахте против тези мерзки хора, които дръзнаха да разпространяват учението на Разпнатия, и не ги убихте с камъни, докато дойдем при вас, чрез това си навлякохте силния гняв на боговете. Макар и никой от вас да не желае да изпадне в каквато и да е беда, допуснатата от боговете, аз не мога и да ви оставя без никакво наказание; и затова, отмъщавайки ви за прогневяването на боговете, заповядвам да бъде отнета от вашия град някогашната му чест, така че отсега нататък никой от вас да не може да получи нито висш сан, нито да се удостои с висока власт. Знайте и това, че Разпнатият не само никого не избавя от бедствия, а напротив, довежда вярващите в Него до всевъзможни нещастия и позорна смърт. А че всичко казано от мене е истина - нека ми бъдат свидетели двамата довчерашни

влъхви, Ермоген и Мина, които преди мъченията обещаваха да възкресяват мъртви, а като бяха наказани за вината си с тежки мъчения от мене, и на самите себе си не бяха в състояние да помогнат. И така, къде е силата на този прелъстител Христос?

В това време, докато царят говорел тези позорни думи и хулел Христовото име, целият народ негодувал и роптаел помежду си, замисляйки нещо ново против самия цар. **Но веднага, след като глашатаяте дали знак на народа да мълчи и царят отново поискал да се обърне към народа с реч, пред царя внезапно застанали светите Мина и Ермоген. Всички с удивление обърнали погледа си към тях и възкликнали като с един език и едни уста:**

- Наистина, само един е Бог - християнският Бог!

Като ги видял, царят бил поразен от велико изумление и ужас.

В това време един от стоящите сред народа, на име Евграф, човек, който добре познавал гръцките науки, и сам бил един от писателите на своето време, когато свети Мина управлявал града и бил съдия по звание, този Евграф, като видял светите мъченици живи и здрави, се изпълнил с божествена ревност, и като се осенил с кръстното знамение, с дръзновение излязъл в средата на площада, застанал пред царя и му казал:

- Царю! И аз съм християнин, непризнаващ твоите заповеди; ето - аз съм пред тебе и не щадя тялото си за Христа; не мисли, че ще ме победиш със заплахи или ласкателство; и не само мене самия, но и никого от нас, християните, защото за нас пребиваването с вас е равносилно на смърт, а да умра за Христа, значи наистина да придобия живот. Ти си дошъл в нашия град като лъв, желаейки да погълнеш Христовото стадо и да погубиш светата вяра с идолопоклонство, но ние презираме твоята ярост, готови сме да отидем на смърт за

благочестието и се надсмиваме над тебе като над лукава лисица.

Като чул това, царят пламнал от гняв, бързо скочил от престола и се нахвърлил върху християните; грабнал меча на един от стоящите пред него и със собствените си ръце разсякъл свети Евграф, и изпълнен със силен гняв, започнал да го разсича на части. Светецът, бидейки разсичан, продължавал, докато можел, да укорява мъчителя за безбожието му и в същото време да благодари на Бога, че отива при Него преди другите, и че умира не от едно посичане, но вследствие на множество рани, вселяващи в него надежда за много венци от Бога. Така той предал душата си в Божиите ръце, бидейки разсечен наред площада.

А царят отново седнал на своя престол и се обърнал към светите мъченици Мина и Ермоген и казал:

- Кълна се в силата на моите богове, че никога не съм виждал такива магьосници като тези! Не е чудно, че простият народ ги слуша, защото те, прелъстявайки невежите с хитрото си чародейство, ги откъсват от техните богове и им внушават решимост да умрат за Разпнатия. И затова сега ще ви изоблича, окаяните - привидения ли сте вие, които само замъгляват очите, или наистина обновени тела.

На това светиите отговорили:

- Тъй като твоят ум е несмислен, душата ти е заслепена и сърцето - ожесточено, поради това и истинският предмет ти се струва привидение; защото не се ли оказваш сляп в действителност, ако не вярваш на делото, сияещо по-светло от самото слънце? Ако се съмняваш, изпитай с цялото си внимание и усърдие дали това наистина сме ние; а ако в гнева си ни заплашваш, отново ни изпитай посредством мъчения и рани, и познай, че ние сме плът, а не привидение. Ако искаш

да ни привлечеш към себе си чрез обещания за временни блага, знай, че дори и да ни дадеш самото си царство, което от вас се смята за по-скъпоценно от всичко, то и с него няма да ни съблазниш. И така, произнеси окончателната си присъда над нас и знай, че с нищо няма да ни победиш.

Царят, виждайки, че това не са привидения, но живи хора, защото мнозина докосвали ръцете им и се уверявали, че по телата им няма рани - заповядал да отсекаат главите им, а сам станал и се отдалечил в палатите си, бидейки посрамен, задето с нищо не е могъл да победи Христовите воители. Когато повели светиите към мястото на наказанието, след тях тръгнал и целият народ; а те, издигнали очите си към небето, дълго стояли така, молейки Бога да дарува на църквите и на целия християнски свят мир и тишина, и никой, търсещ помощ от тях, да не се връща без помощ; след това, като се прегърнали и се простили един с друг, те преклонили честните си глави под меча и били посечени от един войник.

Тъй като великият Мина, още докато бил жив, молел царя тялото му да бъде погребано във Византия (което той още веднъж заповядал на верните да изпълнят, стоящи около него преди смъртта му), цар Максимин наредил да направят железен ковчег, да положат в него телата на светите мъченици и да ги хвърлят в морето, за да нямат възможност християните да ги почитат. А сам, като видял народната мъква и големия ропот на народа срещу него, бързо заминал от града и се насочил към Византия, опасявайки се да не се надигне бунт против него.

Междувременно железният ковчег с мощите на светите мъченици не потънал в морето, но управляван във водата от Божията Сила, изпреварил самия цар и бързо доплувал до Византия, носейки се с бързината на летяща птица. През нощта Византийският епископ имал божествено видение,

заповядващо му незабавно да отиде на морския бряг и с чест да вземе ковчега с мощите на светиите. Същата нощ епископът събрал своя клир и някои от именитите хора от числото на вярващите граждани и излязъл с тях на морето; и всички те видели светлина, слизаща от небето към морето във вид на стълб и спускащ се в някаква лодка; в лодката седели двама светоносни мъже и плували към брега, на който стоял епископът с клира.

Когато плаващите се приближили, стоящите на брега видели, че плува не лодка, а ковчег, управляван във водата от два светоносни ангела, които на часа станали невидими, а ковчегът бил поставен на брега. Епископът с народа, като приел ковчега с радост и узнал, че той е железен, много се удивил на това, че толкова тежко желязо не е потънало, но като леко дърво плавало по водата. Целувайки честните мощи на светите мъченици, те временно ги положили на тайно място.

А цар Максимин, който още бил на път, постигнало Божието наказание: бидейки душевно сляп отдавна, той се лишил и от телесните си очи, при това сам разказвал на домашните и приятелите си, че бил наказан от нечии невидими ръце; няколко дни след това той, нечестивият, умрял.

След смъртта на царя епископът с голяма почит погребал мощите на светите мъченици при градската стена, за да бъдат като стражи на самия град, пазители на плуващите по море и лекари на обхванатите от болести, за слава на великия Бог и наш Спасител Иисус Христос, сега и винаги, и во веки веков. Амин.

Тропарь мучеников

глас 8

Воздержанием страстей огнепальныя умертвивше зраки и движения, Христовы мученицы прияша благодать недуги отгоняти немощных и живше и по кончине чудодействовати. Воистинну чудо преславно, яко кости наги источают исцеления, слава Единому и Создателю Богу.

Кондак мучеников

глас 4

Добропесенный глас твоих словес, Ермогена из глубины погибели возвед, постави на камени жизни, отонудуже и Евграф, царя обличив, радуясь, посекается в славную главу, но прилежно моли, Мино, спастися всем, любовью чтущим тя.

Кондак мучеников

глас 1

Мину чуднаго, Ермогена Божественнаго и Евграфа купно священными сладкопении почтим вси, яко почествовавшия Господа, и страдальчествовавшия за Него, и лика Безплотных на Небесех достигшия, и чудеса точащия.

В памет на свети Гемел (ок. 361 г.)

Свети Гемел

произхождал от Пафлагонийската област. Като чул, че император Юлиан Отстъпник се намира в галатийския град Анкира, той отишъл там

и заставайки пред царя, безстрашно го изобличил във вероотстъпничество и вражда против светата християнска вяра. Юлиан изпаднал в силен гняв и го подложил на жестоки мъчения. На Гемел бил сложен железен обръч, толкова нажежен, че от него летели горящи искри, и от тялото на мъченика се леела кръв. В такъв вид той бил изпратен в град Едес, където пристигнал и самият вероотстъпник. Когато светият мъченик бил доведен в този град, разкъсали плещите му с железни колове, в главата му били забити железни гвоздеи; след това го разпънали на земята и одрали кожата му от нозете до главата. Накрая той бил разпънат и нозете му били приковани към кръста. Така завършил живота си този многострадалец, възнасяйки благодарност на Бога.

В памет на преподобни Тома Дефуркин (X в.)

Преподобни Тома се родил във Витиния. Родителите му били от прост произход и живеели в охолство. Но Тома още от ранна възраст се отвръщал от всякакви житейски, суетни удоволствия и проявявал силно склонност към монашеско житие. Увлечан от примерния живот на един монах, подвизаващ се в един от близките манастири, той душевно се привързал към светата обител; **от ранна възраст той**

свикнал да спазва поста и охотно занимавайки се с присъщото на детската възраст книжно учение, изучил псалтира, апостолските писания и цялата църковна служба. Така първоначалният живот на Тома протичал мирно, в благочестие, и добрите семена, посети в душата му, успели да се вкоренят за по-нататъшно израстване. Когато богобоязливият отрок достигнал пълнолетие, се облякъл в монашески образ и с непоколебима твърдост встъпил в подвига на духовната борба с врага на спасението. И толкова се утвърдил и усъвършенствал душевно в добродетелния живот, че духовната му красота явно се открила пред всички.

По това време един от византийските велможи, на име Галоликт, основал при река Сагарис нов манастир и помолил епископа на тази област да събере в манастира достойни и разумни мъже. За началник на новата обител бил избран и поставен преподобни Тома, като опитен монах, утвърдил се в духовния живот и добър пазител на въздържанието. За това било съобщено и на събора на епископите, с обяснението, че Тома вече много години се е подвизавал в духовните дела, и че всички го смятат за съсъд, изпълнен с различни добродетели, макар и сам той, поради своето смирение, да се стараел да скрива това от другите.

Междувременно неочакваното поставяне на блажения Тома за началник на обителта, **по клевета на дявола и по допущение на Промислителя Бога**, дало повод за някакъв раздор. Огорчен от това, Тома, обвинявайки себе си, си казал с укор:

- Какво мечтая за себе си!

И като разбрал, че е дошло време за изпълнение на заветните му желания, той се простил с братята, изповядал пред тях скръбта на сърцето си, дал им духовно утешение и напуснал манастира, за да живее в безмълвие в една пустиня. Останали без началник, като овци без пастир, монасите

пожелали връщането на преподобния; те тръгнали да го търсят, и дълго го търсили, докато стигнали до пустинята, където се бил заселил преподобният, понасяйки в безмълвие и зимния студ, и слънчевия зной, приемайки първото за топлина, а второто - за прохлада. Те умолявали преподобния да се върне в манастира, а за да утешат скръбта му, казвали:

- Защо изнуряваш себе си с толкова суров живот? - помисли си: нали всички ние сме създадени от земна пръст и вече поради това носим в себе си немощ, така че не ни е по силите напълно да се освободим от присъщата ни немощ.

Но Тома оставал непреклонен и само, отстъпвайки пред желанието на монасите, им позволил да построят неголяма килия за него. Когато килията била построена, преподобният влязъл в нея и преклонил колене на земята, произнесъл:

- Нека това бъде благоугодно на Тебе, Господи; а дошлите при моето недостойнство мъже удостой да се върнат.

Монасите си тръгнали, оставяйки своя духовен водач в пустинно уединение. Но след това, сякаш наговорени помежду си, при светия подвижник започнали от всички страни да идват благочестиви хора - миряни, желаещи да приемат монашеско пострижение, и молели преподобния да им позволи да живеят при него на послушание. Всички тях, като идващи да служат на Господа, той обличал в монашески одежди, и двама, като първите Христови ученици, нарекъл с имената на апостолите, на единия дал името Йоан, а на другия - Петър, и с тях възнасял усърдни молитви към Бога.

Но за виновника на злото - дявола, било нетърпимо да вижда своите козни и зли намерения победени. И той изпратил на преподобния комари в такова множество, че блаженият дори не можел да говори: комарите го нападали и когато лежал, и когато заставал на молитва - влизайки в устата му, те

прониквали дори и в гърлото му. И оскъдната му храна, и всичко, което било в килията на светеца, винаги било пълно с множество комари. Тази напаст продължила три години, но преподобният не само претърпявал това без ропот, но и благодарял на Бога, измолвайки прошка на греховете си. После, когато по Божия воля нападението на комарите се прекратило, се появили големи мухи, които хапели преподобния, и като остри стрели пронизвали изнуреното му от въздържание тяло. Отминала и тази напаст, която също продължила три години. След това преподобния нападнали мравки, които пълзели по него и влизали в очите му и в ноздрите му, но той, като як дъб, оставал непоколебим в подвига на търпението. Виждайки твърдостта на блажения старец, понасящ тези деветгодишни напасти като мимолетни, едnodневни, изкусителят го нападнал с още по-голяма и неистова злоба. Знаейки, че на човека, бидейки създание, почетено с Божий образ, по природа е присъщо да се отвращава от змията, като оръдие на първия грях, коварникът, за да разруши душевния мир на преподобния и да всели в сърцето му чувство на озлобление, както и у неговите сподвижници, му изпратил множество змии. Това на мнозина може да изглежда невероятно, но то не било само привидение. Змиите се явявали не във въображението на преподобни Тома, но в действителност пълзели, обкръжавали го, и то неведнъж или два пъти, а постоянно. И не една или две, а цели единадесет години светецът бил обкръжен от тях, и нито веднъж не произнесъл думи на ропот. Дори и леглото му не било свободно от змии; те се гнездели и там по време на почивката му. Но запазван от Божия промисъл, преподобният оставал невредим от тях.

Веднъж блаженият отец извършвал Божествената безкръвна служба; служението се приближавало към края, и ето, отнякъде изпълзяла огромна змия и като пръстен опасала

цялата църква, в която се извършвало свещенодействието. Прислужващият на преподобния монах преди това бил излязъл от църквата, за да донесе потребната при свещенодействието топлина, а змията, която отначало била опасала цялата църква, в това време се свила при прага на църквата на огромно кълбо. И ето, станало дивно чудо: преподобният, учудвайки се защо теплотата не се подава своевременно, видял чудовището, лежащо при прага, а прислужващият монах, стоящ в ужас, и изпълнил се с Дух Свети, казал на брата:

- Влез и не се бой.

А сам той продължавал святото дело. Ободрен от отеческата заповед, монахът прескочил змията и влязъл в църквата. След края на Божествената служба блаженият старец в свещеническа одежда се приближил към прага, където лежало чудовището, и казал:

- Ако появяването ти тук, змийо, означава твоята смърт с помощта на моя Бог, тогава ме следвай.

Змията се хванала със зъбите си за края на одеждата на светеца и го последвала; а Тома се отдалечил от църквата на разстояние колкото полета на стрела, отишъл в гората, където имало дълбока пропаст, и започнал да се моли; и към многото молитви добавил и следната:

- Боже, Който си дал власт на вярващите в Тебе да настъпват змии и скорпиони, благоволи, Господи, и аз, най-малкият от всички, да стъпя на гърлото на змията, по Твоето слово!

Още щом преподобният произнесъл тази молитва, змията веднага тръгнала от мястото си и паднала в пропастта; заедно с нея се свлякъл и крайт на пропастта, така че на това място се образувала котловина. Като благодарил на Бога, старецът се

върнал в килията си. А след това последвало и ново чудо: змиите, загнездили се под килията на преподобния, и заплашващи го толкова години, при вида на святото лице, сякаш спасявайки се от огън, отишли на същото място, където погинала и змията чудовище. Там, по Божия воля, погинало цялото множество змии, и птиците ги нападали и изяждали.

Оттогава свети Тома, освободил се от изкушения и напасти, получил от Бога дар на изцеление и прозрение, но заедно с това с още по-голямо старание се грижел за своето духовно усъвършенстване, устремявайки вниманието си най-вече към опазване на подвига на безмълвието. И тъй като при него непрекъснато идвали търсеци наставление и го принуждавали да нарушава безмълвието, той започнал да се отдалечава на едно планинско място в своята пустиня; а предизбраните от него приближени ученици, по негов завет, ръководели и братята, и идващите: Иоан се разпореждал при извършването на молитвите и църковните служби, а Петър поучавал с благодатния дар на прозорливостта. И макар че всичко се устроило така, духовната сила на отеческото наставничество не била отслабена, защото във всичко се проявявала волята на стареца отец, от чиято любов те се окрилявали и се насочвали по пътя на спасението.

Когато в уединената обител всичко вървяло по установения ред, веднъж благочестивият гръцки цар Лъв, син на Василий, имайки някакво недоумение в сърцето си, изложил това в писмо, запечатал го с царски печат и го изпратил по свой пратеник на преподобния старец, желаейки да получи от него разрешение на своето недоумение. Царският пратеник отишъл и едва се приближил към прага на блажения отец, който, излизайки да го посрещне, му подал своето запечатано писмо и казал:

- Приеми това, брате, и се върни при изпратилия те.

Това обстоятелство хвърлило пратеника в ужас и той, недоумявайки, възразил:

- Какъв отговор ще дам на изпратилия ме относно писмения му въпрос, когато ти дори не взе в ръка царското писание?

На това преподобният му отговорил:

- Достатъчно, чедо: така иска Бог.

Като взел посланието от свети Тома, пратеникът се върнал и разказал на царя за случилото се и много го удивил. Когато царят прочел отговора на стареца и намерил в него разрешение на своето недоумение, изразил настойчиво желание лично да види преподобния. Но Тома странял от света и поради своето смиrenomърдие избегнал срещата с царя. Впрочем за това било съобщено едва впоследствие, и то накратко, на един от учениците му. Всеки, който имал някаква душевна потребност, без страх, без да се смущава от далечното разстояние и времето, се обръщал към преподобния и получавал очакваното духовно утешение, както и телесно здраве. И така, в продължение на много години, ръководейки мнозина в духовния живот, като достигнал дълбока старост, преподобният отец, след непродължително боледуване, предал духа си на Бога.

ЧЕТИ-МИНУТИТЕ НА СВ. ДИМИТРИЙ РОСТОВСКИ

† **ВИЖТЕ ОЩЕ**

Отстъплението от вярата наречено "нов стил"

ЗА СЪКРАЩАВАНЕТО НА ЛИТУРГИИТЕ, ТАЙНСТВОТА И ТРЕБИТЕ В НОВОСТИЛНАТА ЦЪРКВА

ЗА ПРЕМАХВАНЕТО НА ОГЛАШЕНИЕТО

ЗАЩО БОГ НИ ИЗОСТАВИ

ЗА КОРЕНА НА ЗЛОТО, ЗА НАЧАЛОТО НА
ОТСТЪПЛЕНИЕТО НА РОДНАТА НИ „ЦЪРКВА“, ЗА
БЪЛГАРСКАТА СХИЗМА

Театърът на антихриста

ИСТИНАТА ЗА НАШИЯ НАРОД

Християнството на българите и техните владетели

ИДЕЯТА "ПРАВОСЛАВНИ БУДИТЕЛИ"

Православна ли е демокрацията

Народе, народе...

Защо се премахва вероучението

За старостилния икуменизъм

КОЙ СТОИ ЗАД ОТСТЪПЛЕНИЕТО

ДИСЕКЦИЯ НА ЧОВЕКООМРАЗТА

ПАСТИРСКО ОКРЪЖНО ПОСЛАНИЕ ПРОТИВ
МАСОНСТВОТО

Против юдомасонството

Изповедание на вярата

КЪДЕ СЕ Е СЪХРАНИЛО ПРАВОСЛАВИЕТО